

תנאי החתימה.

באוסטריה־אונגריה: לשנה: 10.50 קראנען, לחצי שנה: 5.25 קראנען, לרבע שנה: 2.70 קראנען.

ברוסיה: לשנה: 4 רו״כ, לחצי שנה: 2 רו״כ, לרבע שנה: 1 רו״כ.

בשאר ארצות: באשכנז לשנה: 9 מארק, באנגליה לשנה: 8 שילינג, בשאר ארצות לשנה: 11 פרנק, בארץ ישראל לשנה: 10 פרנק

החותמים לשנה שלמה יקבלו בסוף השנה תשורה יפה חנם.

דמי החתימה יוכלו לשלם גם לשעורין: 2 רובל בעת החתימה, ושני הרובל הנותרים בראשית הרבע השני (ובשאר ארצות בכסף המדינה לפי הקורס).

מחיר כל נומר 10 קאפ׳, 25 העללער.

עם „הפרגוג״:

באוסטריה־אונגריה:

לשנה: 15.50 קראנען, לחצי שנה: 7.75 קראנען, לרבע שנה 3.90 קראנען.

ברוסיה:

לשנה: 6 רו״כ, לחצי שנה: 3 רו״כ, לרבע שנה 1.50.

בשאר ארצות:

באשכנז לשנה: 13 מארק, באנגליה לשנה: 12 שיללינג, בשאר ארצות לשנה: 17 פרנק, בארץ ישראל לשנה: 16 פרנק.

בעד חלוף האדריסה 20 קאפ.

מחיר מודעות: בעד כל שורה קטנה פטיט 38 ה׳, 15 ק׳.

Krakau, 8 Oktober (25 September) 1903. | גליון נב. | קראקוי, יום ה׳, י״ז תשרי תרס״ד.

הודעת המערכת:

הננו מתכבדים להודיע לקוראינו כי עם הגליון הזה יגמר זמן חתימת הרבע הזה. והננו מעירים את חותמי ה„עולם קטן״ להזדרז ולחדש את חתימתם למען לא יהיה מעצור במשלוח הגליונות הבאים.

פַּנָּסִים לְשִׂמְחַת תּוֹרָה.

(זִכְרוֹנוֹת).

יָמִים טוֹבִים הָיוּ אָז.

אֵיפֹה נֶעֶלְמוּ קַרְנֵי אוֹרוֹ שֶׁל הַשֶּׁמֶשׁ הַבָּהִיר? לְאָן הָלַךְ לוֹ הַקַּיִץ, הַצִּפֳּרִים? אָנָה עָפוּ וְאָנָה הוֹלִיכוּ אֶת קוֹלָן? יְלָדִים חֲבִיבִים הַגִּידוּ לִי!

הַזִּכְרוֹנוֹת — רַק הֵם נִשְׁאָרִים לָנוּ, וְהַזִּכְרוֹנוֹת מַה חֲבִיבִים הֵם, יְלָדַי!

וּבְכֻלָּם אוֹהֵב אֲנִי אֶת זִכְרוֹנוֹת יְמֵי־הַיַּלְדוּת: בְּרוּכִים יִהְיוּ הַיָּמִים הָהֵם! כִּי אוֹהֵב יְיָ אֶת הַיְלָדִים, וַיִּתֵּן לָהֶם לְהִתְעַנֵּג עַל הַטּוֹב וְהָאוֹר וְהַנֹּעַם שֶׁבָּרָא בְּעוֹלָמוֹ.

בְּחוֹל הַמּוֹעֵד שֶׁל סֻכּוֹת הָיִיתִי עָסוּק מְאֹד. כִּי הִנֵּה יוֹם שִׂמְחַת הַתּוֹרָה הוֹלֵךְ וְקָרֵב, וַאֲנַחְנוּ, הַיְלָדִים, לוֹמְדֵי הַתּוֹרָה, הָיִינוּ מְפָאֲרִים אֶת הֶחָג הַזֶּה בְּאוּרִים. אָסַפְנוּ כֶּסֶף לִקְנוֹת נְיָר צָבוּעַ וְלַעֲשׂוֹת לָנוּ פַּנָּסִים רַבִּים וְשׁוֹנִים, לְהַעֲלוֹת בָּהֶם נֵרוֹת בְּלֵיל חַגֵּנוּ.

בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי שֶׁל חֹל הַמּוֹעֵד בַּבֹּקֶר בָּאתִי לְבֵית הַמִּדְרָשׁ; שָׁם מָצָאתִי כְּבָר אֶת אַהֲרֹן רֵעִי. וְהוּא אָחַז בְּפִי מְעִילִי וַיֹּאמֶר לִי בַּלָּט:

— וּמָה — הֲיֵשׁ? —

— עֶשֶׂר פְּרוּטוֹת — עֲנִיתִיו. וּבְרֶגַע הוֹצֵאתִי מִכִּיסִי שְׁתֵּי מַטְבְּעוֹת שֶׁל חָמֵשׁ חָמֵשׁ פְּרוּטוֹת וָאֶתְּנֵן לוֹ.

אָז נִגַּשְׁנוּ אֶל יַעֲקֹב חֲבֵרֵנוּ וַנַּמְשִׁיכֵהוּ הַצִּדָּה לְבַל יִשְׁמְעוּ „הַגְּדוֹלִים" אֶת דְּבָרֵינוּ, וְאַהֲרֹן שְׁאָלֵהוּ בְּחִפָּזוֹן:

— הֲיֵשׁ לְךָ?

עֶשֶׂר.—הֲלֹא אָמַרְתִּי לְךָ אֶתְמוֹל, כִּי אָבִיא לְךָ הַיּוֹם עֶשֶׂר פְּרוּטוֹת...

אָז נִגָּשִׁים אֲנַחְנוּ שְׁלָשְׁתֵּנוּ אֶל הָרְבִיעִי, וְאַרְבַּעְתֵּנוּ — אֶל הַחֲמִישִׁי וּמְאַסְּפִים אֶת הַכֶּסֶף.

— כַּמָּה יֵשׁ לְךָ כְּבָר? — אָנוּ שׁוֹאֲלִים לִרְגָעִים אֶת אַהֲרֹן חֲבֵרֵנוּ. הוּא הָיָה הַגָּדוֹל בַּשָּׁנִים בֵּינֵינוּ וְהוּא הָיָה גַּם הַגִּזְבָּר וְהָאָמָּן בִּמְלֶאכֶת הַפַּנָּסִים.

הִנְנוּ בָּאִים אֶל הַחֶדֶר הַקָּטָן אֲשֶׁר בְּמַעֲרָבִי שֶׁל בֵּית הַמִּדְרָשׁ, וְאַהֲרֹן מוֹנֶה אֶת הַכֶּסֶף.

— פִּתְחוּ אֶת הַדֶּלֶת — מִי נִסְגַּר שָׁם? — מִתְדַּפֵּק הַשַּׁמָּשׁ בְּרֹגֶז — שְׁקָצִים! מִי אַתֶּם שָׁם, וְלָמָּה נִסְגַּרְתֶּם? —

— אֲנַחְנוּ פֹּה, עוֹד מְעַט וְנֵצֵא—הֱשִׁיבוֹנוּ לוֹ. הַשַּׁמָּשׁ מַכִּיר אֶת קוֹלֵנוּ.

— כְּבָר הֵחֵלּוּ בְּעֵסֶק הַפַּנָּסִים? — מְדַבֵּר הַשַּׁמָּשׁ לְעַצְמוֹ מֵאֲחוֹרֵי הַדֶּלֶת וְהוֹלֵךְ לוֹ.

— רַק שִׁשִּׁים וּשְׁמוֹנֶה פְּרוּטוֹת — מוֹדִיעַ אַהֲרֹן בִּדְאָגָה.

— אִם מְעַט הוּא—אֶתֵּן עוֹד כֶּסֶף הַיּוֹם אַחַר הַצָּהֳרַיִם אוֹ לְמָחָר—קוֹרֵא אֲנִי.

— וְאָנֹכִי אָבִיא לְךָ תֵּכֶף אַחַר הַתְּפִלָּה, אֲבַקֵּשׁ מֵאֵת זְקֵנָתִי—הִיא תִּתֶּן לִי—קוֹרֵא יַעֲקֹב.

— נֶאֱסֹף גַּם מִן „הַגְּדוֹלִים", יְבַקֵּשׁ כָּל אֶחָד מֵאֵת אָבִיו נְדָבָה בִּשְׁבִיל הַפַּנָּסִים—מַצִּיעַ שָׁלוֹם.

— אֵינֶנּוּ רוֹצִים כִּי יִתְעָרְבוּ הַגְּדוֹלִים בֵּינֵינוּ — קָרְאוּ אֲחָדִים.

— הַפַּנָּסִים הֵם כֻּלָּם שֶׁלָּנוּ—קוֹרֵא אֲנִי אַחֲרֵיהֶם.

— הֲגַם מֵרַבִּי יְהוּדָה לֹא נִקַּח כְּלוּם?—שׁוֹאֵל שָׁלוֹם בְּקוֹל רוֹעֵד.

— מֵרַבִּי יְהוּדָה אֶפְשָׁר—עוֹנִים אֲחָדִים.

רַבִּי יְהוּדָה הָיָה אָהוּב לָנוּ מְאֹד—זֶה הַזָּקֵן הַטּוֹב בַּעַל הַזָּקָן הַלָּבָן כַּשֶּׁלֶג הָיָה לָנוּ מַמָּשׁ כְּחָבֵר! הוּא הָיָה נוֹתֵן לָנוּ לִתְקֹעַ בְּשׁוֹפָרוֹ כָּל יְמֵי חֹדֶשׁ אֱלוּל, גַּם הָיָה שָׁר עִמָּנוּ אֶת הַנִּגּוּנִים שֶׁל „הַיָּמִים הַנּוֹרָאִים".

— כֵּן, מֵרַבִּי יְהוּדָה אֶפְשָׁר. — חוֹרֵץ אַהֲרֹן אֶת מִשְׁפָּטוֹ.

אָז יָצָאנוּ מִן הַחֶדֶר הַקָּטָן וְשַׁבְנוּ אֶל בֵּית הַמִּדְרָשׁ לְהִתְפַּלֵּל. בְּפִי הִתְפַּלַּלְתִּי אֲבָל מֹחִי חוֹשֵׁב עַל דְּבַר הַפַּנָּסִים: „לִפְנֵי הָעַמּוּד צָרִיךְ לִתְלוֹת פַּנָּסִים שֶׁל נְיָר כָּחֹל, וּבֵין הָעַמּוּד וְהָאָרוֹן צָרִיךְ לִתְלוֹת פָּנָס עָגֹל אֶחָד גָּדוֹל וּבוֹ שְׁלשָׁה נֵרוֹת דּוֹלְקִים, וּשְׁלשָׁה שְׁלשָׁה פַּנָּסִים מְצֻבָּעִים שׁוֹנִים לִימִינוֹ וְלִשְׂמֹאלוֹ...

אַחַר הַתְּפִלָּה, כַּאֲשֶׁר הָלְכוּ לָהֶם כָּל הַמִּתְפַּלְּלִים וְרַבִּי יְהוּדָה יָשַׁב לוֹ לְבַדּוֹ בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ וְהָגָה בַּסֵּפֶר — נִגַּשְׁנוּ אֵלָיו לְשׂוֹחֵחַ עִמּוֹ עַל דְּבַר הַפַּנָּסִים.

– טוֹב, בָּנַי, כַּבְּדוּ אֶת חַגֵּנוּ בָּאוֹרִים—אָמַר לָנוּ הַזָּקֵן בִּמְאוֹר פָּנִים,—אֶהֱבוּ אֶת תּוֹרָתֵנוּ וְשִׂמְחוּ בָהּ, כִּי הִיא מְקוֹר הַחַיִּים. —

וְעֵינֵי רַבִּי יְהוּדָה מַזְהִירוֹת.

– הַתּוֹרָה, יְלָדַי, הִיא הַפָּנָס הַגָּדוֹל הַמֵּאִיר לָאָדָם אֶת דַּרְכּוֹ. בִּלְעָדֶיהָ חֹשֶׁךְ לָנוּ מִסָּבִיב, חֹשֶׁךְ וַאֲפֵלָה. טוֹב, יְלָדַי, הַרְבּוּ אוֹרוֹת לַתּוֹרָה, הָאִירוּ פָּנָסִים.

וְרַבִּי יְהוּדָה נָתַן לָנוּ גַּם אֶת נִדְבָתוֹ.

בְּצֵאתֵנוּ מִבֵּית הַמִּדְרָשׁ הָלַכְנוּ יָשָׁר לַחֲנוּתָהּ שֶׁל „בַּתְיָה הַשְּׁחוֹרָה" לִקְנוֹת לָנוּ נְיָר צָבוּעַ. גִּלְיוֹנוֹת הַנְּיָר מַרְהִיבִים אֶת עֵינֵינוּ בְּשָׁלַל צִבְעֵיהֶם הַשּׁוֹנִים.

– הוֹי מַה מַּבְרִיקִים הֵם! הִנֵּה הַנְּיָר הַזֶּה דּוֹמֶה מַמָּשׁ לְמַרְאָה; אֶפְשָׁר לִרְאוֹת בּוֹ אֶת הַפָּנִים.

כֻּלָּנוּ סוֹמְכִים עַל הַשֻּׁלְחָן וְכֻלָּנוּ „בוֹחֲרִים".

– אֶת הָרֹב תִּקַּח מִמַּרְאֵה הַתְּכֵלֶת — מְיָעֵץ אֲנִי אֶת אַהֲרֹן, כִּי מֵעוֹדִי אָהַבְתִּי אֶת צֶבַע הַתְּכֵלֶת.

– גַּם יָרוֹק תִּקַּח—מֵעִיר יַעֲקֹב. וְאַהֲרֹן מַחֲרִישׁ, אֵינֶנּוּ עוֹנֶה דָבָר, שָׁקוּעַ הוּא כֻּלּוֹ בְּמַחֲשָׁבָה, והוּא בוֹחֵר לוֹ כַּטּוֹב בְּעֵינָיו וְגוֹמֵר אֶת הַדְּבָרִים כִּרְצוֹנוֹ הוּא.

יָצָאנוּ מִן הַחֲנוּת וּבְיָדֵינוּ חֲבִילוֹת חֲבִילוֹת שֶׁל נְיָר בַּעַל צְבָעִים שׁוֹנִים. וַאֲנִי נוֹשֵׂא נְיָר הַתְּכֵלֶת, הַצֶּבַע הָאָהוּב לִי, אָז נִדְמֶה לִי כִּי תְּכֵלֶת הַשָּׁמַיִם בְּהִירָה בְּיוֹתֵר, וְהַשֶּׁמֶשׁ כֹּה נֶהְדָּרָה, עַלִּיזָה וּשְׂמֵחָה וְהָרְחוֹבוֹת עֲטוּפִים פְּאֵר וְהוֹד־חָג.

לִבִּי כִּי רָחַב וְנַפְשִׁי מְלֵאָה גִיל.

אַהֲרֹן, סֻכָּה גְדוֹלָה לָנוּ, הֲלֹא רָאִיתָ—מִתְלַהֵב יַעֲקֹב— וְסֻכָּתֵנוּ נִסְגֶּרֶת בְּדַלְתָּהּ מִבִּפְנִים, נַעֲשֶׂה אֶת הַפָּנָסִים בְּסֻכָּתֵנוּ, גַּם נַעַר אֶחָד לֹא יוּכַל לַחֲדֹר אֵלֵינוּ וּלְהַפְרִיעַ אוֹתָנוּ מִמַּעֲשֵׂינוּ.

– וְאֶצְלֵינוּ יֵשׁ גַּם וִילוֹנוֹת עַל חַלּוֹנוֹת הַסֻּכָּה, וְלֹא יוּכְלוּ גַם לְהַבִּיט אֵלֵינוּ- קוֹרֵא שָׁלוֹם.

בּוֹאוּ נָא אֵלֵינוּ—מִתְחַנֵּן אָנֹכִי—אִמִּי תַּרְשֵׁנוּ לָשֶׁבֶת יַחַד בַּחֲדָרִי הַקָּטָן... וְגַם אִם תַּחְפְּצוּ לֶאֱכֹל – תֹּאכְלוּ אֶצְלֵנוּ, אַהֲרֹן, הֲלֹא חָפֵץ אַתָּה לֶאֱכֹל וּלְבֵיתְךָ לֹא תֵלֵךְ עַתָּה! —

– לֹא, כִּי אֶל בֵּית הַמִּדְרָשׁ נֵלֵךְ—קָרָא אַהֲרֹן אַחֲרֵי רֶגַע שֶׁל יִשּׁוּב הַדַּעַת.

– כֵּן, בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ טוֹב מְאֹד! — הִסְכִּימוּ כֻּלָּם בְּעַל כָּרְחָם.

בָּאנוּ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ. וּבַיָּמִים הָהֵם לֹא הָיָה כְּלָל מוֹרָאוֹ שֶׁל הַשַּׁמָּשׁ עָלֵינוּ, לֹא הִשְׁגַּחְנוּ בוֹ כְּלוּם, הָיִינוּ לוֹקְחִים לָנוּ אֶת הַשֻּׁלְחָנוֹת וְהַסַּפְסָלִים הַדְּרוּשִׁים לְמַעֲשֵׂינוּ יְהָיִינוּ נִסְגָּרִים בַּחֶדֶר הַשֵּׁנִי אוֹ בְעֶזְרַת נָשִׁים וְאֵינֶנּוּ מַנִּיחִים גַּם לְהַשַּׁמָּשׁ לָבֹא אֵלֵינוּ, כָּל הַמַּפְתְּחוֹת הָיוּ בְּיָדֵינוּ – מַפְתְּחוֹת בֵּית הַמִּדְרָשׁ.

וְהַמְּלָאכָה מְרֻבָּה כָּל כָּךְ! וְאֵלֶּה מְשׁוֹטְטִים לְבַקֵּשׁ לָנוּ חֲשׁוּקֵי־עֵץ בִּשְׁבִיל הַפָּנָסִים הָעֲגֻלִּים; אֵלֶּה גוֹזְרִים אֶת הַנְּיָר וְאֵלֶּה מְקַמְּטִים אוֹתָם, כָּל הַיָּדַיִם עֲסוּקוֹת. כֻּלָּנוּ יְגֵעִים, שׁוֹכְחִים אֶת בָּתֵּינוּ, מוֹנְעִים אֹכֶל מִפִּינוּ וְגוֹרְעִים שֵׁנָה מֵעֵינֵינוּ; הִנְנוּ מְאַחֲרִים שֶׁבֶת וּמַשְׁכִּימִים קוּם בִּימֵי הָעֲבוֹדָה אֵלֶּה. הָאִמּוֹת מִתְרַעֲמוֹת עָלֵינוּ, הָאָבוֹת מַתְחִילִים לִגְעֹר בָּנוּ – אַךְ מִי יָשִׂים לֵב לָזֶה? הָעֲבוֹדָה מְרֻבָּה אֲבָל נְעִימָה מְאֹד.

לֵיל שִׂמְחַת תּוֹרָה.

וּבְפֶתַח בֵּית הַמִּדְרָשׁ מִמַּעַל מַזְהִיר מָגֵן־דָּוִד גָּדוֹל וְעָלָיו פָּנָסִים מְאִירִים. וּבֵית הַמִּדְרָשׁ מָלֵא אוֹרָה וְשִׂמְחָה מֵהַפָּנָסִים הַמְּאִירִים בְּשָׁלַל צִבְעֵיהֶם בְּכָל פִּנּוֹת הַבַּיִת.

וַאֲנִי וַחֲבֵרַי עוֹמְדִים בַּחֲבוּרָה אַחַת, עֵינֵינוּ נְשׂוּאוֹת לְמַעְלָה וְשׁוֹאֲפוֹת אֶת הָאוֹר הַזָּרוּעַ מִמַּעַל.

וְרַבִּי יְהוּדָה הַזָּקֵן קָרַב אֵלֵינוּ וּפָנָיו מְאִירִים וְשׂוֹחֲקִים מִטּוּב לֵב.

– בְּרוּכִים אַתֶּם, יְלָדַי הַטּוֹבִים, כִּי פֵּאַרְתֶּם כָּכָה אֶת חַגֵּנוּ, חַג שִׂמְחַת תּוֹרָתֵנוּ.

וְהוּא נוֹשֵׂא רֶגַע אֶת עֵינָיו לְמַעְלָה. הָאוֹר הָרַב מַכְאִיב אֶת עֵינָיו הַכֵּהוֹת מִזֹּקֶן וְהוּא סוֹכֵךְ עֲלֵיהֶן בְּיָדוֹ וְשׂוֹחֵק:

– הִרְבֵּיתֶם אֶת הָאוֹר, יְלָדַי, עַתָּה נָשִׁירָה נָא מִנִּגּוּנֵי שִׂמְחַת־תּוֹרָה.

וּנְגִינָה עַלִּיזָה מִשְׁתַּפֶּכֶת בַּבַּיִת: „שִׂישׂוּ וְשִׂמְחוּ בְּשִׂמְחַת־תּוֹרָה"... וּבְתוֹךְ הַנְּגִינָה הִנְנוּ סוֹבְבִים אֶת רַבִּי יְהוּדָה הַזָּקֵן וְרוֹקְדִים עִמּוֹ. —

פִּתְאֹם נִתְבַּקַּע הַפָּנָס הַגָּדוֹל הַתָּלוּי לִפְנֵי אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ וְהַנֵּר הַדּוֹלֵק נָפַל עַל כְּתֵפוֹ שֶׁל רַבִּי מֹשֶׁה הַנָּבִיא, וּפָנָס שֵׁנִי נָטָה הַצִּדָּה וַיִּפֹּל הַנֵּר אֲשֶׁר בּוֹ, וּכְרֶגַע אָחֲזָה בּוֹ הָאֵשׁ וַתִּשְׂרְפֵהוּ אוֹתוֹ וְעוֹד שְׁנֵי פָּנָסִים הַקְּרוֹבִים אֵלָיו.

אָז קָמָה מְהוּמָה בַּבָּיִת, „הַגְּדוֹלִים" יָרְאוּ מִפְּנֵי „הַשְּׂרֵפָה" וַיַּבְהִילוּ אֶת הָ„עָרֵל" לְהוֹצִיא אֶת הַפָּנָסִים וְאֶת כָּל הַ„צַּעֲצוּעִים" הָאֵלֶּה מִבֵּית הַמִּדְרָשׁ.

וְאִיבָן הָאָרֹךְ בָּא הַבַּיְתָה וַיּוֹרִיד אֶת הַפָּנָסִים וַיְכַבֵּם וַיִּשָּׂאֵם הַחוּצָה. הַגְּדוֹלִים הוֹסִיפוּ עוֹד לָשִׁיר וּלְרַקֵּד – אַךְ אֲנַחְנוּ הַיְלָדִים יָשַׁבְנוּ כַּאֲבֵלִים אִישׁ עַל מְקוֹמוֹ וּבְעֵינַיִם מְלֵאוֹת דִּמְעָה הִבַּטְנוּ אֶל הַגְּדוֹלִים הַשְּׂמֵחִים.

כָּבוּ הַפָּנָסִים—עָרְבָה שִׂמְחָתֵנוּ.

ליפמן לוין.

חֶבְרַת חלוץ־עֲצָמוֹת הַיְהוּדִית „בַּר כּוֹכְבָא" בְּבֶרְלִין.

יַלְדֵי הֶעָתִיד.

(אַגָּדָה).

מַתָּנָה לְיַלְדֵי יִשְׂרָאֵל לְרֵאשִׁית הַשָּׁנָה.

(הֶמְשֵׁךְ).

צִיּוֹן.

„בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי לְיֶרַח אָב בִּשְׁנַת (מִסְפַּר הַשָּׁנָה מְטֻשְׁטָשׁ), כַּאֲשֶׁר קָמוּ מֵעַל סַפְסְלֵיהֶם נַעֲרֵי בֵּית הַסֵּפֶר „נֵצַח" שֶׁבִּירוּשָׁלַיִם, וְחָפְצוּ לָשׁוּב הַבַּיְתָה — עִכְּבָם עוֹד הַמּוֹרֶה הָרָאשִׁי לְשָׁעָה קְצָרָה; חָפֵץ הָיָה לִדְרֹשׁ לִפְנֵיהֶם מֵעִנְיַן הֶחָג שֶׁל יוֹם מָחָר.

וְהָיוּ שָׁם נְעָרִים רַבִּים, וּבֵינֵיהֶם זְבוּלוּן גְּלִילִי, אֲשֶׁר הִתְרַעֲמוּ בְּלִבָּם עַל מוֹרָם וְאָמְרוּ: אִבּוּד עֵת זֶה לָמָּה? הַאִם מְחֻיָּבִים אָנוּ דַּוְקָא לָדַעַת טַעֲמֵי הַחַגִּים? דַּיֵּנוּ כִּי חַג לָנוּ מָחָר.

וּנְעָרִים אֲחֵרִים, וּבְרֹאשָׁם יִגְאָל אָשֵׁרִי, רִגְּנוּ[1]) אַחַר מוֹרָם וְאָמְרוּ זֶה לָזֶה:

— עִכּוּב זֶה לָמָּה? הַאֵינֶנּוּ יוֹדְעִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים מְסַפְּרֵינוּ? אִם אֵין אָנוּ זוֹכְרִים אֶת הַכֹּל מֵאֶשְׁתָּקַד[2])?

יְקָרָה הַשָּׁעָה לְנַעֲרֵי יְרוּשָׁלַיִם, כִּי יֵשׁ לָהֶם בַּמֶּה לְבַלּוֹת אוֹתָהּ.

כְּמוֹ עָב קַל יָרַד וְכִסָּה אֶת הַפָּנִים הָעַלִּיזִים שֶׁל נַעֲרֵי יִשְׂרָאֵל אֵלֶּה; דּוֹמֶה הָיָה שֶׁגַּם הַתְּמוּנוֹת הָעַתִּיקוֹת הַתְּלוּיוֹת עַל הַקִּירוֹת מַבִּיטוֹת זוֹ לָזוֹ בְּתַרְעֹמוֹת.

אֲבָל אַךְ הוֹפִיעַ הַמּוֹרֶה הָרָאשִׁי הֶחָסוֹן וְהֶעָלִיז עַל הַקָּתֶדְרָה, וְהֶעָב עָבַר מֵעַל כָּל פָּנִים. כָּל הַתַּלְמִידִים נָשְׂאוּ עֵינֵיהֶם אֶל פְּנֵי מוֹרָם בַּעֲלִיצוּת יְלָדִים.

הֵמָּה אֲהֵבוּהוּ אוֹתוֹ מְאֹד, וּמֵרֹב הָאַהֲבָה, אֲשֶׁר רָחֲשׁוּ לִבָּם לָאִישׁ הַנַּעֲלֶה הַזֶּה, לֹא יָכֹל שׁוּם תַּלְמִיד לְהִתְרַעֵם עָלָיו בְּפָנָיו אֲפִלּוּ בְּמַחֲשָׁבָה.

הַמּוֹרֶה הִתְחִיל לְדַבֵּר אֶת דְּבָרָיו לִפְנֵי תַלְמִידָיו הָאֲהוּבִים לוֹ. כֻּלָּם הִטּוּ אֵלָיו אֶת אָזְנֵיהֶם, כְּאִלּוּ כָּל מַה שֶּׁהֵם שׁוֹמְעִים — חָדָשׁ הוּא לָהֶם.

[1]) דִּבְּרוּ בְּתַרְעוּמוֹת.

[2]) מִן הַשָּׁנָה שֶׁעָבְרָה.

וּבֶאֱמֶת שָׁמְעוּ גַּם הַרְבֵּה חֲדָשׁוֹת בִּדְבָרָיו. דָּנִיאֵל הַיִּזְרְעֶאלִי הָיָה נִזְהָר תָּמִיד שֶׁלֹּא לְהַגִּיד לְתַלְמִידָיו דָּבָר יָשָׁן בְּלִי חַדֵּשׁ בּוֹ אֵיזֶה חִדּוּשׁ. הוּא יָדַע אֶת נֶפֶשׁ הַנַּעַר, הָאוֹהֶבֶת רַעֲנַנּוּת וּבוֹחֶלֶת[3]) בְּכָל נוֹשָׁן; לֹא עַל חִנָּם נִתְמַנָּה לְמוֹרֶה רָאשִׁי בְּבֵית הַסֵּפֶר „נֵצַח", הַטּוֹב בְּכָל בָּתֵּי סֵפֶר שֶׁל הַמֶּמְשָׁלָה.

הַמּוֹרֶה גָּמַר אֶת דְּרָשָׁתוֹ; וְהַתַּלְמִידִים עָזְבוּ אֶת בֵּית סִפְרָם וַיֵּלְכוּ אֶל בֵּיתָם בִּשְׁתִיקָה. שְׁקוּעִים הָיוּ בְּמַחֲשָׁבוֹת עַל הַדְּבָרִים שֶׁשָּׁמְעוּ זֶה עַתָּה מִפִּי מוֹרָם.

וּבִשְׁתִיקָה נֶעֶלְמוּ בֵּין שְׂדֵרוֹת הָעֵצִים הָעֲנֵפִים[4]), שֶׁעַל מִגְרַשׁ „תַּחְכְּמוֹנִי". וּמִגְרַשׁ „תַּחְכְּמוֹנִי" הוּא כִּכָּר עֲגֻלָּה וּרְחָבָה מְאֹד, הָעוֹמֶדֶת בְּטַבּוּרָהּ[5]) שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם. כָּל רְחוֹבוֹת הַקִּרְיָה כָּלִים אֵלֶיהָ מִסָּבִיב, עַד שֶׁאֵין לְךָ פִּנָּה בִּירוּשָׁלַיִם, שֶׁלֹּא תִהְיֶה לָהּ דֶּרֶךְ סְלוּלָה וּמְתֻקֶּנֶת בְּמֶרְכָּבָה אֶלֶקְטְרִית אֶל מִגְרַשׁ תַּחְכְּמוֹנִי.

עַל מִגְרָשׁ זֶה בְּנוּיִם כָּל בָּתֵּי הַסֵּפֶר וְהַיְשִׁיבוֹת שֶׁבִּירוּשָׁלָיִם. וְעֵצִים רַבִּים וּגְבֹהִים נְטוּעִים שָׁם סְבִיב בָּתֵּי הַסֵּפֶר בְּשׁוּרוֹת יְשָׁרוֹת, עֲקֻמּוֹת וַעֲגֻלּוֹת, וְהֵם מְכַסִּים אֶת הַמִּגְרָשׁ; וּמַרְאֵהוּ כְּיַעַר גָּדוֹל, שֶׁבְּנוּיִם בּוֹ בָּתֵּי קַיִץ נֶחֱמָדִים.

שָׁם גַּם בְּרֵכַת הַמַּיִם „כּוֹס רְוָיָה", הַמְּסַפֶּקֶת מַיִם חַיִּים לְכָל בָּתֵּי הַקִּרְיָה דֶּרֶךְ צִנּוֹרוֹת, שֶׁמִּתַּחַת לָאֲדָמָה; שָׁם גַּם „עַמּוּד הָאֵשׁ" הַמַּשְׁפִּיעַ אוֹר אֶלֶקְטְרוֹן לְכָל בָּתֵּי הָעִיר וּלְכָל רְחוֹב וּפִנָּה דֶּרֶךְ חוּטֵי בַרְזֶל, הַמְּתוּחִים מִלְמַעְלָה. כֵּן מַשְׁפִּיעַ הַיַּעַר הַזֶּה תָּמִיד מַיִם מִתַּחַת, וְאוֹר וְרֵיחוֹת נְעִימִים מִלְמַעְלָה — עַל צִיּוֹן וְיוֹשְׁבֶיהָ בְּלִי כָּל הֶבְדֵּל וּפְדוּת.

וּבָתֵּי הַסֵּפֶר שֶׁבְּתוֹךְ הַיַּעַר מְחַנְּכִים צְעִירִים, מְגִנֵּי הָאָרֶץ, מְאוֹרֵי הָעוֹלָם וַעֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת לְעַם יִשְׂרָאֵל.

[3]) מוֹאֶסֶת.

[4]) בַּעֲלֵי עֲנָפִים רַבִּים.

[5]) בְּתוֹךְ בָּאֶמְצַע.

הַנְּעָרִים יָצְאוּ כָּל אֶחָד דֶּרֶךְ שַׁעֲרוֹ. יִגְאָל אַשְׁרֵי, וּבָלוּן גְּלִילִי וְיֶתֶר חַבְרֵיהֶם יָצְאוּ דֶּרֶךְ „שַׁעַר הַתִּקְוָה" וְהִגִּיעוּ לְפָרָשַׁת שְׁנֵי רְחוֹבוֹת יָפִים: „פִּנַּת יִקְרַת" וְ„שַׁעֲרֵי עוֹלָם". שָׁם יָשְׁבוּ עַל „סַפְסַל הַמְּנוּחָה", וְהִמְתִּינוּ לְמֶרְכֶּבֶת הַמְּסִלָּה.

בֵּין כֹּה וָכֹה יָצְאוּ אֶל הַכִּכָּר גַּם יַלְדֵי בֵּית הַסֵּפֶר „רַעֲנַנּוּת". הֵמָּה הִשְׁתּוֹבְבוּ וְצָהֲלוּ מֵרֹב שִׂמְחָה, הַשּׁוֹרָה עַל יְלָדִים בְּעֶרֶב יוֹם־טוֹב.

וּבָלוּן גְּלִילִי פָּנָה אֶל אַחַד הַיְלָדִים הָעַלִּיזִים וַיָּבֹא עִמָּם בִּדְבָרִים:

— הוֹי, מַר־דְּרוֹר! שָׁלוֹם! וְ„קִדּוּשׁ" אַתָּה יוֹדֵעַ כְּבָר עַל פֶּה?

זֶה הָיָה יֶלֶד עָלֵז וְיָפֶה, שֶׁהַכֹּל הָיוּ אוֹהֲבִים לָשִׂיחַ עִמּוֹ.

וְהַיֶּלֶד הָעַלִּיז תַּחַת לַעֲנוֹת: „הֵן!" עָמַד וְקָרָא:

בָּרוּךְ... אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל עָם וְרוֹמְמָנוּ מִכָּל לָשׁוֹן... וַתִּתֶּן לָנוּ... מוֹעֲדִים לְזִכְרוֹנוֹת וְחַגִּים לְסְמָלִים *) אֶת יוֹם „חַג הֶעָתִיד" הַזֶּה, סֵמֶל הָאֹשֶׁר הַמְּקֻוֶּה לָ...

הַיֶּלֶד נִכְשַׁל בִּלְשׁוֹנוֹ; עֵינָיו הִבְרִיקוּ, כִּמְחַפְּשׂוֹת אַחֲרֵי אֲבֵדָה: הוּא שָׁכַח אֶת סוֹף הַקִּדּוּשׁ.

וְאוּלָם הוּא הִתְחַכֵּם וְהִתְחִיל לִצְחֹק צְחוֹק עַלִּיז מְצַלְצֵל, עַד כִּי לֹא יָכְלוּ הַשּׁוֹמְעִים לְהִתְאַפֵּק גַּם הֵמָּה מִצְּחוֹק, וְלֹא נוֹדַע מִי הוּא הֶעָלוּב.

צְחוֹק הַנְּעָרִים הִתְגַּלְגֵּל בְּרַחֲבֵי הָאֲוִיר, וְהָעוֹבְרִים הִבִּיטוּ רֶגַע עַל הַיְלָדִים וְהָעַלִּיזִים הַצּוֹחֲקִים בְּקוֹל, וּשְׂחוֹק קַל נִרְאָה גַם עַל שִׂפְתֵיהֶם הֵם וְהָלְכוּ לְדַרְכָּם.

מִתּוֹךְ צְחוֹק לֹא הִתְבּוֹנְנוּ הַיְלָדִים כִּי כְבָר בָּאָה הַמֶּרְכָּבָה שֶׁעָמְדָה רֶגַע וְעָבְרָה. הַצְּחוֹק נִפְסַק לְקוֹל קוֹרֵא, שֶׁהִגִּיעַ לְאָזְנֵיהֶם:

— מַמְתַּקֵּי־עָתִיד! טוֹבִים, עֲרֵבִים, טוֹבִים! סֻכָּרִיּוֹת עָתִיד!"...

זֶה הָיָה קוֹל נַעַר רוּמָנִי, יְלִיד בְּכַרְשְׁתִּי, בִּירַת הַגַּרְיָה הַחֲדָשָׁה. אֻמָּה זוֹ הָיְתָה בְּיָמֶיהָ עַם יוֹשֵׁב עַל אַרְצוֹ, מֶמְשָׁלָה, שֶׁהָיְתָה לָהּ בְּיָמֶיהָ בָּתֵּי־כֶלֶא וּפְקִידִים וְשַׁלְשְׁלָאוֹת שֶׁל בַּרְזֶל וְכָל מַה שֶּׁצָּרִיךְ לְעֶבֶד שָׁפָל כִּי יִמְשֹׁל;— עַתָּה אֵין לָהּ כְּלוּם. מֵהֶם הִתְעָרְבוּ בַּגּוֹיִם שֶׁהִתְיַשְּׁבוּ בְּאַרְצָם, וְאַחֲרֵי כֵן נִכְבְּשָׁה הָאָרֶץ לִפְנֵי הַהֲגָרִים שְׁכֵנֵיהֶם.

וְעַכְשָׁיו אֵין לָהּ כֹּל, וְהִיא מְסַפֶּקֶת לָעוֹלָם עֲנִיִּים מְחַזְּרִים עַל הַפְּתָחִים – וּנְעָרִים נוֹשְׂאִים מַמְתַּקִּים לִמְכִירָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

וְהַנַּעַר הָרוּמָנִי נָשָׂא סַל „מַמְתַּקֵּי עָתִיד" עַל רֹאשׁוֹ, וּמַכְרִיז בְּקוֹל עָצוּב עַל טוּב טַעֲמָם, לִמְשֹׁךְ עָלָיו עֵינֵי יַלְדֵי יְרוּשָׁלַיִם.

*) סֵמֶל־תְּמוּנָה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ רֶמֶז לְאֵיזֶה דָּבָר.

„מַמְתַּקֵּי הֶעָתִיד" הֵם מִינֵי מַמְתַּקִּים וְסֻכָּרִיּוֹת, שֶׁנּוֹהֲגִים הַנְּעָרִים לֶאֱכֹל בְּחַג הֶעָתִיד, הֶחָל בְּתְשִׁיעִי לְחֹדֶשׁ אָב; וּמְצֻיָּנִים הֵם בְּתַבְנִיתָם וּבְכְרִיכָתָם: הֵם עֲשׂוּיִם בְּתַבְנִית בֵּיצָה וּכְרוּכִים בִּנְיָר מִצֶּבַע אֵפֶר.

וְהַנְּעָרִים הֵחֵלּוּ לְהִתְוַכֵּחַ: „סְמָלִים אֵלּוּ — עַל מָה הֵם מְרַמְּזִים?" יִגְאָל אַשְׁרֵי אָמַר, שֶׁבְּוַדַּאי זֵכֶר הֵם לְאַחַד מֵאֲסוֹנוֹת עַם יִשְׂרָאֵל בְּיָמִים מִקֶּדֶם. צֶבַע הָאֵפֶר מֵעִיד עַל זֶה, אֲבָל מַה עִנְיַן בֵּיצָה לְאָסוֹן — אֵינוֹ יוֹדֵעַ.

וּבָלוּן גְּלִילִי אָמַר, כִּי הַבֵּיצָה הִיא סֵמֶל הֶעָתִיד: מִן הַבֵּיצָה יָצָא אֶפְרֹחַ וְדוֹר חָדָשׁ; אֲבָל צֶבַע הָאֵפֶר אֵינוֹ יוֹדֵעַ מַה הוּא.

וְנַעַר אֶחָד וּשְׁמוֹ חַיִּים שָׂשׂוֹן הִכְרִיעַ בֵּינֵיהֶם וְאָמַר: „אִם אֵינְכֶם יוֹדְעִים אֶת טַעַם הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, יְכוֹלִים אַתֶּם לְהַשְׁלִיךְ אֶת הַנְּיָרוֹת וְלֶאֱכֹל אֶת הַמַּמְתַּקִּים שֶׁטַּעְמָם בְּוַדַּאי מָתוֹק מְאֹד".

— יָדוּעַ אַתָּה לָנוּ בְּבֵית הַסֵּפֶר לְשׂוֹנֵא פִּרְקֵי הַהִסְטוֹרִיָּה — עָקַץ אוֹתוֹ אַשְׁרֵי — תָּמִיד אַתָּה מִתְקַשֶּׁה בָּעִנְיָנִים, שֶׁצָּרִיךְ לָהֶם זְכִירָה.

— וְהַצֶּדֶק אִתּוֹ, קָרָא גְּלִילִי, מַה שֶּׁהָיָה — כְּבָר אֵינוֹ שֶׁלָּנוּ; וּבְמַה שֶּׁיִּהְיֶה יֵשׁ לְכֻלָּנוּ חֵלֶק. עַם הֶעָתִיד אֲנַחְנוּ! בּוֹרְאִים אָנוּ עָתִיד נַעֲלֶה — לָנוּ וּלְכָל בָּאֵי עוֹלָם! עַם יִשְׂרָאֵל הוּא אִילָן, שֶׁעֲנָפָיו מַבִּיטִים לְמָעְלָה.

— וְשָׁרָשִׁים יַכֶּה מִתָּחַת — מְסַיֵּם אַשְׁרֵי.

בֵּין כֹּה הוֹפִיעַ לְעֵינֵיהֶם עִתּוֹן „הַצָּהֳרַיִם", שֶׁהֻדְבַּק עַל הָעַמּוּד מִמּוּל „סַפְסַל הַמְּנוּחָה", וְהֵם הִתְחִילוּ לִקְרֹא שָׁם מוֹדָעָה בְּאוֹתִיּוֹת גְּדוֹלוֹת: „תַּיָּר אֶחָד מְפֻרְסָם מָצָא בְּאַחַת מֵחָרְבוֹת אֵירוֹפָּה אַחַת מִקִּינוֹת הַמְשׁוֹרֵר הַגָּדוֹל יְהוּדָה הַלֵּוִי, אֶחָד מִמְּשׁוֹרְרֵי הַ„גָּלוּת". שֵׁם הַקִּינָה „צִיּוֹן" וְהִיא כְּתוּבָה בִּכְתַב־יָד עַל קְלָף, וְנִכָּר הַדָּבָר, שֶׁהִיא כְּתוּבָה בְּעֶצֶם יְדֵי הַמְשׁוֹרֵר. מָחָר בְּשָׁעָה הָרְבִיעִית אַחַר הַצָּהֳרַיִם יִקְרָא אוֹתָהּ בְּאוּלַם הַכְּנֵסִיָּה, וְהוּא מַבְטִיחַ אֶלֶף שֶׁקֶל לְאִישׁ שֶׁיּוּכַל לְהִתְאַפֵּק וְלֹא יִבְכֶּה לִשְׁמֹעַ הַקִּינָה הַזֹּאת. בִּשְׁבִיל כָּל אֶזְרְחֵי יְרוּשָׁלַיִם אֵין מְקוֹמוֹת בָּאוּלָם, וְגַם אֵין לָהֶם כָּל צֹרֶךְ בְּדָבָר, כִּי עַל פִּי הַהַמְצָאָה הָאַחֲרוֹנָה שֶׁהִמְצִיא יְהוּדָה מַיְמוֹנִי, נִבְנְתָה מְכוֹנָה וְהִתְאַחֲדָה עִם מְכוֹנַת „עַמּוּד הָאֵשׁ", עַד שֶׁכָּל אִישׁ יָכוֹל לָשֶׁבֶת בְּבֵיתוֹ, וְלִשְׁמֹעַ וְלִרְאוֹת, כְּאִלּוּ הוּא יוֹשֵׁב בָּאוּלָם.

הַמּוֹדָעָה הַזֹּאת נָתְנָה עִנְיָן רַב לַנְּעָרִים לְהִתְעַסֵּק בָּהּ. חַיִּים שָׂשׂוֹן הוֹדָה וְלֹא בוֹשׁ לְהַגִּיד, שֶׁאֵינֶנּוּ יוֹדֵעַ מַה הִיא „גָּלוּת" וּמַה הִיא „קִינָה".

(סוֹף יָבוֹא).

יְהוּדָה שְׁטֵיְנְבֶּרְג.

הַבֵּן הַטּוֹב.

(סִפּוּר).

מֵאֵת

אֶדְמוֹנְדוֹ דֵּי אַמִּיצִיס.

(סוֹף).

וַיּוֹסֶף הַנַּעַר לַעֲבוֹד עֲבוֹדָתוֹ כְּבָרִאשׁוֹנָה. וַיַּעַבְרוּ עוֹד שְׁנֵי יְרָחִים, יַרְחֵי עֲבוֹדָה קָשָׁה. וַיַּעֲבֹד הַנַּעַר אֶת עֲבוֹדָתוֹ הָרַבָּה בַּלַּיְלָה, וַיִּלְמַד אֶת לִמּוּדָיו הַקָּשִׁים בַּיּוֹם. וְאָבִיו הוֹסִיף לְמָרֵר אֶת חַיָּיו בִּתְלוּנוֹתָיו וְתוֹכַחְתּוֹ יוֹם יוֹם. דְּזוּלִיָה רָאָה לְדַאֲבוֹן לִבּוֹ, כִּי אַהֲבַת אָבִיו אֵלָיו תֵּלֵךְ הָלוֹךְ וְרָפֹה מִיּוֹם אֶל יוֹם. רַק לִפְעָמִים רְחוֹקוֹת הוּא מְדַבֵּר אֵלָיו דְּבָרִים אֲחָדִים בְּשָׂפָה רָפָה, וְאֵינוֹ מַרְאֶה לוֹ כָּל אוֹת אַהֲבָה, וּבִכְלָל אֵינוֹ שָׂם אֵלָיו לֵב, כְּאִלּוּ כְּבָר נִכְזְבָה תוֹחַלְתּוֹ מִמֶּנּוּ. וּדְזוּלִיָה רָאָה זֹאת וַיֵּצֶר לוֹ מְאֹד מְאֹד. וַיִּתְמַרְמֵר וַיִּתְקַצֵּף וַיֵּאָנַח עַל גּוֹרָלוֹ הַמַּר וַיִּפְּלוּ פָנָיו מְאֹד. הָרָעָה הַזֹּאת הִגְדִּילָה אֶת מְצוּקַת לְבָבוֹ וּפָנָיו הָלְכוּ הָלוֹךְ וָרַע, וְהַיְגִיעָה הָרַבָּה הִכְשִׁילָה אֶת כֹּחוֹ וַיֶּחֱלַשׁ. אָז מָעֲטָה גַּם שְׁקִידָתוֹ בַּלִּמּוּדִים. הוּא יָדַע בְּנַפְשׁוֹ, כִּי אִי אֶפְשָׁר לוֹ לְהַאֲרִיךְ אֶת מַעֲשֵׂהוּ זֶה יָמִים רַבִּים, כִּי סוֹף סוֹף עָלָיו לַחְדֹּל מִזֶּה וּבְכָל עֶרֶב וָעֶרֶב אָמַר אֶל לִבּוֹ:

„בַּלַּיְלָה הַזֶּה לֹא אֶכְתֹּב עוֹד".

אַךְ כִּמְעַט הֵחֵל פַּעֲמוֹן הַשָּׁעוֹן לְהַשְׁמִיעַ הַשָּׁעָה הַשְּׁתֵּים עֶשְׂרֵה, שָׁמַע קוֹל קוֹרֵא אֵלָיו מִמַּעֲמַקֵּי נַפְשׁוֹ לָקוּם לְעֶזְרַת אָבִיו הָאֻמְלָל. וַיֵּדַע, כִּי אִם לֹא יִכְתֹּב הַלַּיְלָה הוּא גוֹזֵל מֵאָבִיו וּמִכָּל בְּנֵי בֵיתוֹ לִירָה אַחַת, וְאָז הָיָה קָם מֵעַל מִשְׁכָּבוֹ וְיוֹשֵׁב וְכוֹתֵב כִּדְבַר לַיְלָה בְּלַיְלָה.

אַךְ פַּעַם אַחַת בְּשִׁבְתָּם לֶאֱכֹל סְעֻדַּת הָעֶרֶב הוֹצִיא אָבִיו מִפִּיו דְּבָרִים קָשִׁים, אֲשֶׁר הִכְרִיחוּ אוֹתוֹ לְהַחְלִיט בִּלְבָבוֹ לַעֲשׂוֹת קֵץ לְמַצָּב הַזֶּה. וְזֶה הַדָּבָר: כַּאֲשֶׁר הִבִּיטָה אִמּוֹ אֵלָיו בִּשְׁעַת הַסְּעֻדָּה, רָאֲתָה כִּי פָנָיו דַּלִּים וְרָעִים מְאֹד וַתִּשְׁאָלֵהוּ:

— מַה זֶּה הָיָה לְךָ, הַחוֹלֶה אַתָּה, דְּזוּלִיָה? וּבַהֲסִבָּהּ אֶת פָּנֶיהָ אֶל בַּעְלָהּ שָׁנְתָה אֶת דְּבָרֶיהָ בִּדְאָגָה וּבַחֲרָדָה: כֵּן, דְּזוּלִיָה חוֹלֶה. הַבִּיטָה וּרְאֵה, מַה חָוְרוּ פָנָיו. הַגִּידָה נָא לִי, מַה לְּךָ, בְּנִי הַנֶּחְמָד?

אַךְ אָבִיו הִבִּיט עָלָיו בִּשְׁאָט נֶפֶשׁ וַיֹּאמַר:

— הַנֹּחַם יְיַסְּרֵהוּ עַל דְּרָכָיו הָרָעִים, וְעַל כֵּן פָּנָיו רָעִים וְרוּחוֹ סַר וְזָעֵף. בַּיָּמִים שֶׁעָמַד בִּשְׁקִידָה וַיְהִי לְבֵן מַקְשִׁיב אוֹרוּ פָנָיו וְנָהֲרוּ תָמִיד.

— אֲבָל הֵן חוֹלֶה הוּא! — קָרְאָה הָאֵם בְּקוֹל מָר.

— וּמַה לִּי וָלוֹ! — עָנָה הָאָב.

דִּבְרֵי הָאָב הָלְמוּ כְּרַעַם אֶת לֵב הַנַּעַר הָאֻמְלָל. „מַה לִּי וָלוֹ!" אָמַר אֶל אִמִּי. הָיוּ יָמִים שֶׁהָיָה דוֹאֵג וְחָרֵד בְּשָׁמְעוֹ אֵיזֶה שִׁעוּל קַל הַיּוֹצֵא מִגְּרוֹנִי וְעַתָּה — אוֹת הוּא לִי, כִּי כְבָר כָּבָה גַּם זִיק הָאַהֲבָה הָאַחֲרוֹן בְּלִבּוֹ. כֵּן.

— לֹא, אָבִי הַיָּקָר, — אָמַר הַנַּעַר בְּלִבּוֹ — הִגִּיעָה הָעֵת לָשִׂים קֵץ לַמַּצָּב הַזֶּה. אֵין לִי חֵפֶץ בַּחַיִּים בְּלִי אַהֲבָתְךָ; חָפֵץ אֲנִי, כִּי תָשׁוּב לְאָהֲבֵנִי כְּבָרִאשׁוֹנָה, כֵּן, לֹא אוֹסִיף עוֹד לְרַמּוֹת אוֹתְךָ, הִנְנִי לָשׁוּב אֶל לִמּוּדַי כְּבַתְּחִלָּה. יְהִי מָה! עַתָּה כָּלָה וְנֶחֱרָצָה הִיא מֵאִתִּי וְלֹא אֶנָּחֵם עוֹד!

אַךְ לַמְרוֹת הַחְלָטָתוֹ זֹאת הִתְעוֹרֵר גַּם בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה הַהוּא מִשְּׁנָתוֹ, כַּאֲשֶׁר הִסְכִּין עַד כֹּה, וּבַהֲקִיצוֹ גָּבְרָה הַתְּשׁוּקָה בְּלִבּוֹ לָשׁוּב לִרְגָעִים אֲחָדִים אֶל חֲדַר הָעֲבוֹדָה, שֶׁעָבַד בּוֹ זֶה לֵילוֹת רַבִּים בְּנַחַת וְרָצוֹן, שֶׁאָז הָיָה לִבּוֹ טוֹב עָלָיו וַיְהִי אַךְ שָׂמֵחַ. בְּבוֹאוֹ הַחַדְרָה הִדְלִיק אֶת הַמְּנוֹרָה וּבִרְאוֹתוֹ אֶת גַּל הַגִּלְיוֹנוֹת, אֲשֶׁר לֹא יוֹסִיף עוֹד לִכְתֹּב עֲלֵיהֶם אֶת הָאַדְרִיסָאוֹת הַיְדוּעוֹת לוֹ, לָקַח לוֹ מִבְּלִי מֵשִׂים אֶת הָעֵט בְּיָדוֹ. אַךְ בִּנְטוֹתוֹ אֶת יָדוֹ דָּחַף אֶת אַחַד הַסְּפָרִים, וְהַסֵּפֶר נָפַל בְּקוֹל הֲמֻלָּה עַל הָרִצְפָּה. כָּל דְּמֵי לִבּוֹ פָּרְצוּ אֶל פָּנָיו. רְעָדָה גְדוֹלָה אֲחָזַתְהוּ פֶּן יָקִיץ אָבִיו לְקוֹל הַנְּפִילָה?! הֵן אָמְנָם אַבָּא לֹא יִמְצָאֵהוּ עוֹשֶׂה דָבָר רָע, וְגַם הוּא כְּבָר גָּמַר בְּנַפְשׁוֹ לְהוֹדוֹת לְפָנָיו עַל הַכֹּל. וּבְכָל זֹאת... הוּא עָצַר רֶגַע אֶת נְשִׁימָתוֹ וַיֵּט אָזְנָיו לִשְׁמֹעַ אֶת כָּל אֲשֶׁר מִסָּבִיב. אַךְ אֵין קֶשֶׁב וְאֵין תְּנוּעָה. כָּל בְּנֵי הַבַּיִת יְשֵׁנִים שֵׁנָה עֲמֻקָּה. גַּם אָבִיו לֹא שָׁמַע מְאוּמָה. מְנוּחָתוֹ שָׁבָה אֵלָיו. אָז שָׁכַח רֶגַע אֶת הַחְלָטָתוֹ וַיֵּשֶׁב לַשֻּׁלְחָן, וַיָּחֶל לִכְתֹּב. הַכְּתֹבוֹת נֶעֶרְמוּ לְפָנָיו זוֹ עַל זוֹ, וְהוּא יוֹשֵׁב וְכוֹתֵב, וְאָזְנָיו שׁוֹמְעוֹת אֶת קוֹל צַעֲדֵי הַשּׁוֹמֵר הַסּוֹבֵב בָּעִיר, שְׁאוֹן מֶרְכָּבָה עוֹבֶרֶת, אֲשֶׁר נֶאֶלְמָה. פִּתְאֹם, וְאַחֲרֵי

רְגָעִים אֲחָדִים שָׁמַע הֲמֻלַּת עֲגָלָה מִתְנַהֶלֶת לְאִטָּהּ. אַחֲרֵי כֵן נִדְמָה הַכֹּל וּדְמִיַּת הַלַּיְלָה נִפְסְקָה אַךְ עַל יְדֵי נְבִיחַת הַכְּלָבִים. ווּלִיָּה כּוֹתֵב וְכוֹתֵב בְּלִי הֶפְסֵק. פִּתְאֹם הִשְׁמִיעַ קוֹל פְּחָדִים וַיִּתְחַלְחַל: שְׁתֵּי יָדַיִם רַכּוֹת חִבְּקוּהוּ.

כָּל אוֹתָהּ הָעֵת שֶׁיָּשַׁב הַנַּעַר וְכָתַב, עָמַד אָבִיו מֵאַחֲרָיו וְהִבִּיט אֵלָיו. הוּא הִתְעוֹרֵר מִשְּׁנָתוֹ לְקוֹל הַסֵּפֶר הַנּוֹפֵל, אַךְ לֹא פִּתְאֹם, כִּי אִם לְאַט לְאַט וְעַל בְּהוֹנוֹת רַגְלָיו בָּא. רַעַשׁ הָעֲגָלוֹת הֶחֱרִישׁ אֶת קוֹל צְעָדָיו בְּלֶכְתּוֹ וְאֶת חֲרִיקַת הַדֶּלֶת בְּהִפָּתְחָהּ; הוּא הֵשַׁח אֶת רֹאשׁוֹ הַלָּבָן מֵעַל לְרֹאשׁ דְּווּלִיָּה הַשָּׁחוֹר וְרָאָה אֶת בְּנוֹ כּוֹתֵב עַל הַמַּעֲטָפוֹת, וּכְרֶגַע הֵבִין אֶת כָּל הַדָּבָר...וַחֲרָטָה מָרָה הֱצִיקַתְהוּ; רַחֲמִים אֵין קֵץ מִלְאוּ אֶת נַפְשׁוֹ, וַיַּעֲמֹד כְּנָטוּעַ בְּמַסְמְרִים עַל יַד הַכִּסֵּא אֲשֶׁר יָשַׁב עָלָיו בְּנוֹ. לְסוֹף לֹא יָכֹל עוֹד לְהִתְאַפֵּק וַיִּשְׁלַח יָדָיו וַיְחַבְּקֵהוּ.

— הָהּ, אַבָּא, אַבָּא! סְלַח נָא לִי, מְחַל נָא לִי! — קָרָא הַנַּעַר בִּרְאוֹתוֹ אֶת אָבִיו.

— לֹא עָלֶיךָ לְבַקֵּשׁ סְלִיחָה מִמֶּנִּי, כִּי אִם עָלַי לְבַקֵּשׁ סְלִיחָה מִמְּךָ, בְּנִי, מַחֲמַל נַפְשִׁי. סְלַח נָא לִי, בְּנִי! — וַיִּנַשֵּׁק לִבְנוֹ נְשִׁיקוֹת רַכּוֹת עַל רֹאשׁוֹ וְעַל מִצְחוֹ. עַתָּה הִנְנִי מֵבִין אֶת הַכֹּל, וַאֲנִי, אֲנִי מְבַקֵּשׁ סְלִיחָה מִמְּךָ, בְּנִי, בְּנִי הַיָּקָר וְהַנֶּחְמָד! הָבָה נֵלְכָה יַחַד!

וַיִּנְהַג הָאָב אֶת בְּנוֹ, אוֹ יוֹתֵר נָכוֹן, נָשָׂא אֶת בְּנוֹ אֶל הַמִּטָּה אֲשֶׁר שָׁכְבָה הָאֵם עָלֶיהָ וַיֹּאמַר:

— נַשְּׁקִי אֶת בְּנֵךְ יַקִּירֵךְ זֶה, אֲשֶׁר זֶה שְׁלֹשָׁה יְרָחִים הוּא גּוֹזֵל שֵׁנָה מֵעֵינָיו וְעוֹבֵד עֲבוֹדָה לְמַעֲנִי, וְאָנֹכִי שִׁחַתִּי רַחֲמַי מִמֶּנּוּ. דִּבַּרְתִּי אִתּוֹ קָשׁוֹת וְגָעַרְתִּי בוֹ פְּעָמִים רַבּוֹת עַל עֶזְרָתוֹ לְנַהֵל אֶת מִשְׁפַּחְתֵּנוּ בְּלָחֶם.

אִמּוֹ לְחָצָה אוֹתוֹ בְּכֹחַ אֶל לִבָּהּ, וּמֵרֹב רִגְשׁוֹתֶיהָ לֹא יָכְלָה לְהוֹצִיא אַף הֶגֶה קַל מִפִּיהָ, וְרַק כַּעֲבֹר רְגָעִים אֲחָדִים אָמְרָה:

— עֲלֵה, מַחְמַדִּי, אֶל מִטָּתְךָ וּשְׁכָב! לֵךְ שְׁכַב וְהַחֲלֵף כֹּחַ! לֵךְ, קַרְלוֹ, — קָרְאָה אֶל בַּעְלָהּ, — לֵךְ הַשְׁכִּיבֵהוּ עַל מִטָּתוֹ.

וְהָאָב לָקַח אֶת בְּנוֹ בְּיָדוֹ, וַיִּשָּׂאֵהוּ אֶל הַמִּטָּה, וַיַּשְׁכִּיבֵהוּ וַיֵּיטֶב לוֹ אֶת הַכָּרִים וְאֶת הַשְּׂמִיכָה.

— חֵן, חֵן לְךָ, אַבָּא רַחֲמָן, — אָמַר הַנַּעַר, — חֵן, חֵן לְךָ! לֵךְ, וּשְׁכַב גַּם אַתָּה. מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים לִי עַתָּה! לֵךְ, אָבִי, וּשְׁכָב!

אַךְ אָבִיו לֹא עָזַב אוֹתוֹ, כִּי חָפֵץ לְחַכּוֹת עַד אֲשֶׁר יִישַׁן הַנַּעַר, וַיֹּאחֶז בְּיַד בְּנוֹ וַיֹּאמַר:

— יְשַׁן, בְּנִי, יְשָׁן!

וּדְווּלִיָּה הֶעָיֵף מְאֹד נִרְדַּם מַהֵר וַיִּישַׁן שָׁעוֹת מִסְפָּר בְּלִי הֶפְסֵק שְׁנַת מְנוּחָה וְשַׁלְוָה, שֵׁנָה, אֲשֶׁר זֶה יָמִים רַבִּים לֹא נֶהֱנָה מִמֶּנָּה. חֲלוֹמוֹת נְעִימִים שִׁעַשְׁעוּ אֶת נַפְשׁוֹ, חֲלוֹמוֹת אֲשֶׁר לֹא נִרְאוּ לוֹ זֶה יָמִים רַבִּים.

כַּאֲשֶׁר הֵקִיץ מִשְּׁנָתוֹ, עָמַד כְּבָר הַשֶּׁמֶשׁ בִּמְרוֹמֵי שָׁמַיִם, וּלְנֶגֶד עֵינָיו נִרְאָה רֹאשׁ אָבִיו הַלָּבָן הַנִּשְׁעָן עַל הַכַּר כִּי שָׁכַב אָבִיו כָּל הַלַּיְלָה עַל יַד בְּנוֹ.

תִּרְגּוּם יִשְׂרָאֵל שַׁף.

סוֹף־קַיִץ.

מַה קָּשָׁה פְּרִידָתְךָ עָלֵינוּ, הַקַּיִץ!
צַר לָנוּ עָלֶיךָ, דּוֹדֵנוּ הַטּוֹב,
מִיּוֹם אֶל יוֹם הוֹלְכִים פָּנֶיךָ וְדַלִּים,
מִיּוֹם אֶל יוֹם יֵלְכוּ רַק הָלוֹךְ וְצָהֹב.

זֶה יָמִים וִירָחִים הִסְכַּנּוּ לִרְאוֹתְךָ
כֹּה רַעֲנָן, פֹּרֵחַ וּמָלֵא רַק גִּיל,
וְעַתָּה עַצֶּבֶת חֲרִישִׁית מִסָּבִיב,
וְכֻלְּךָ לָבַשְׁתָּ חֲרָדוֹת וָחִיל.

הַבִּיטָה: עוֹד תִּירַק הַבִּקְעָה הַבְּרוּכָה,
עֲדֶנָה הַשַּׁחַק כֹּה צָהֹל וָזָךְ,
הַשֶּׁמֶשׁ כֹּה רַכָּה, הָרוּחוֹת כֹּה חַמּוֹת —
וַאֲנַחְנוּ אֲהַבְנוּךָ, אֲהַבְנוּךָ כָּל כָּךְ!

אַל־נָא כֹּה תְּמַהֵר עֲזֹב אֶת אַרְצֵנוּ:
אַחֲרֶיךָ כֹּה עָגוּם וּמְשׁוֹמֵם הַסְּתָיו,
וְרוּחוֹת מְיַלְלוֹת בְּלֵילוֹת אֲפֵלִים,
כִּמְבַכּוֹת אֶת שֶׁבֶר הָעוֹלָם הָרָב.

יַעֲקֹב בַּפִּיכְמַן.

הגשם.

(מספורי החג).

שמי יוסילי — וצריכים אתם לדעת, חברי הקטנים, שבחג הסכות זה שאני מספר עליו — מלאו לי שבע שנים, וזאת לי הפעם הראשונה שאשב עם אבא ועם אחי הגדולים בסכה.

מימי לא ישבתי בסכה. רך אני ובן זקונים להורי, והם יראו תמיד לקחת אותי אל הסכה שמא אתקרר. וכאשר החלותי לבכות ולהתפרץ אל הסכה — היה אבא גוער בי בנזיפה:

— שקץ! המעט דמי רופאים וסמי מרפא ששלמתי בעדך, ועודך צריך להתקרר ולהשבית את חגי?...

וכל בקשותי ודמעותי לא הועילו לי וכן נשארתי תמיד עם אמא בבית. אך הפעם הבטיחני אבא לקחת אותי אל הסכה.

— „בחור בן שבע שנים!" — פנה אלי בלגמו מכוס התה — היום אקחך אל הסכה, היום בערב — השומע אתה?

בבושה הבטתי אל פני אבא, ונדמה לי כי מעולם לא היו פניו נעימים כל כך כבאותה השעה, ולולא התביישתי, הייתי מתנפל על צוארו וחבקתיו ונשקתיו...

כי היודעים אתם, חברי הקטנים, מה זאת „ישיבה בסכה" ל„בחור בן שבע שנים" כמוני? ומה גם בפעם הראשונה, לשבת שם כאחד הגדולים ולדעת עוד את ברכת „לישב בסכה" בעל פה וגם את ברכת „שהחינו"! בקצור אני שמח וטוב לב. גם בן־מלך לא ישוה לי הלילה.

ובאותו יום התפארתי כבר לפני כל חברי שאני יושב היום בסכה בפעם הראשונה עם אבא ועם אחי הגדולים; ועם זה ספרתי להם שתופרים לי בגדים חדשים לכבוד חג הסכות ובבגדים החדשים האלה אשב בסכה.

אמנם כל חברי לעגו לי בשמעם, שלא ישבתי עוד מעולם בסכה, והם ישבו כבר בסכה זה פעמים אחדות. אך האם כי האשם? הן אני הפצתי לשבת בסכה גם בטרם מלאו לי חמש שנים, רק אבא ואמא לא חפצו — ואני מה כי ילעגו לי?

והיום יום ערב יום־טוב ואני הפשי לגמרה מן החדר, והנני סובב כל היום את סכתנו העומדת עדויה ממש כבת־מלכה במגבעת של „סכך" ירק ורענן, ועיניה — חלונותיה המשפשפים מזהירים נגד השמש — מה יפה היא סכתנו!

וגם בסכה פנימה כל כך נקי ומבהיק. רצפת הסכה מכסה בשכבת חול צהוב ויבש; באמצע הסכה עומד לו ב„הרחבת הדעת" שלחן רבוע וסביבו ספסלים וכסאות הקירות מכסים בתמונות וציורים רבים ושונים.

ואני עומד ומביט אל כל ההוד הזה ועיני לא תשבענה מראות הכל, כה נעים, כה מושך את לבבי ודומה לי שהכול קורא לי:

— הוי, יוסילי יקירנו, מתי זה תשב פה אתנו? מתי?

ובכל רגע ורגע אני בוהר לי מקום חדש לשבת עלי עם אבא. בראשונה אני בוהר לי מקום אצל כסאו של אבא בצד המזרח לעמת החלון; אחרי כן — אצל הדלת; אחרי כן משך את לבי הספסל האדם העומד בין כסאו של אבא ובין הדלת, ובא ויושב עליו; אחרי כן אני בוהר לי מקום אצל החלון למען אשר יראו כל השכנים את בגדי החדשים ושאני יוסילי „בחור בן שבע שנים" יושב בסכה וסועד כאחד הגדולים.

והיום חם ובהיר. השמים רחבים, עמקים וכחלים ואין בהם אפלו זכר לענן ובודאי, אני חושב, יהיה גם לילה בהיר; ומה נעים לשבת בסכה בליל בהיר וחם. אבל מתי יבא כבר הערב? קצרה רוחי לחכות, היום נמשך בעיני כשנה תמימה ובקצר רוחי אני רץ לרגעים הביתה ושואל את אמי: כמה השעה? מתי זה יהיה לילה? אף כי אמי עסוקה במטבח וגוערת בי על כל שאלה ושאלה וכמעט שלא תענני מאומה. אני יוצא מן הבית ומביט אל השמש, אם איננה הושבת כבר לשקע, אבל היא, השמש הגדולה והחמה הזאת, כמו להכעיסני איננה נחפזת כלל, צפה על חוג השמים ומטביעה את כל העולם כלו באורה ובחמה.

אִמָּא רָחֲצָה אֶת רָאשֵׁי בְּרוֹתְחִים. בְּכָל פַּעַם כְּשֶׁרָחֲצָה אִמָּא אֶת רֹאשִׁי בְּרוֹתְחִים הָיִיתִי צוֹעֵק וּבוֹכֶה וּמְפַרְפֵּר בְּיָדֶיהָ וְאַבָּא עוֹמֵד עָלַי וְלוֹעֵג לִי:

„הַבִּיטוּ אֶל בָּחוּר נָאֶה זֶה! אִמָּא חֲפֵצָה בְטוֹבָתוֹ וּמְטַהֶרֶת אֶת רֹאשׁוֹ מִן הַזֻּהֲמָה, וְהוּא עוֹדֶנּוּ גוֹעֶה כְּתַיִשׁ, כְּאִלּוּ הוֹרְגִים אוֹתוֹ, הַשּׁוֹמְעִים אַתֶּם — מֶה — הֶ — הֶ!"

אֲבָל בַּפַּעַם הַזֹּאת הִתְאַפַּקְתִּי מִבְּכִי בְּכָל מַאֲמַצֵּי כֹחוֹתַי, שֶׁלֹּא לְעוֹרֵר עָלַי אֶת חֲמַת אַבָּא, אַף כִּי הָרוֹתְחִים צָרְבוּ אֶת רֹאשִׁי כְּגֶחָלִים בּוֹעֲרוֹת. רַק פַּעַם אַחַת בְּשָׁפְכָה אִמִּי רוֹתְחִים עַל עָרְפִּי בִּשְׁתֵּי כַּפּוֹת יָדֶיהָ — הִתְמַלְּטָה גְעִיָּה מְשֻׁנָּה מִפִּי, וְאִמִּי מִהֲרָה לְהַתְרוֹת בִּי בְּלַחַשׁ:

— הַס, הַס, יוֹסִילִי! מִתְיָרְאָה אֲנִי פֶּן יִכְעַס אַבָּא וְלֹא יִקָּחֲךָ לְסֻכָּה... — וּמִיָּד נִשְׁתַּתַּקְתִּי.

אַחֲרֵי הָרְחִיצָה וְהַסְּרִיקָה הִלְבִּישָׁה אוֹתִי אִמִּי אֶת בְּגָדַי הַחֲדָשִׁים עִם כַּפְתּוֹרֵי הַזָּהָב הַנּוֹצְצִים, וְאֶת הַנְּעָלִים הַחֲדָשׁוֹת, וְאֶת הַכּוֹבַע הַכָּחֹל שֶׁקָּנָה לִי אַבָּא, וְהַזְהֵר הִזְהִירָה אוֹתִי עֶשְׂרוֹת פְּעָמִים: לְבַל אֶפֹּל, לְבַל אֶתְגָּרֶה בִּנְעָרִים שׁוֹבָבִים שֶׁמָּא יְטַנְּפוּ אֶת בְּגָדַי.

וּמְלֻבָּשׁ בִּבְגָדִים חֲדָשִׁים אֵלּוּ כְּבֶן־מֶלֶךְ, אֲנִי עוֹמֵד אֵצֶל הַחַלּוֹן וּמַבִּיט לִפְאַת מַעֲרָב שֶׁשָּׁם מַתְחִילָה הַשֶּׁמֶשׁ לִשְׁקֹעַ.

וְהַשֶּׁמֶשׁ יוֹרֶדֶת אַט אַט בְּגַאֲוָה כְּאִישׁ הַיּוֹדֵעַ אֶת עֶרְכּוֹ הָרַב, וְשׁוֹפֵךְ אוֹר אֲדַמְדַּם עַל גַּגֵּי הַסֻּכּוֹת. עוֹד רְגָעִים מִסְפָּר וְהִיא תֵחָבֵא שָׁם בַּיַּעַר, הַיַּעַר יִבְלַע אוֹתָהּ חֶרֶשׁ כְּדַרְכּוֹ וְיַסְתִּירֶנָּה בֵּין עֵצָיו הַגְּדוֹלִים הַמַּשְׁחִירִים מֵרָחוֹק — וְהָיָה עֶרֶב... אֲנִי עִם אַבָּא נֵלֵךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת, נָשׁוּב הַבַּיְתָה וְנֵשֵׁב בַּסֻּכָּה... אַחֲרֵי כֵן — — —

פִּתְאֹם רָאִיתִי וְהִנֵּה קֶרַע עָנָן שָׁחוֹר עִם הַרְבֵּה זְנָבוֹת וְקַרְנַיִם, וּמַרְאֵהוּ כְּעַכָּבִישׁ—עֲנָק וְנוֹרָא מְאֹד, הֵגִיחַ מֵאַחֲרֵי הַיַּעַר, וְדוּמָם וְזוֹעֵף הָלַךְ הָלוֹךְ וְקָרוֹב אֶל הַשֶּׁמֶשׁ הַשּׁוֹקַעַת; עוֹד רֶגַע וְהֶעָנָן הָכַּבִישׁ מִתְנַפֵּל עָלֶיהָ וְחוֹנֵק אוֹתָהּ בְּרַגְלָיו וּבִזְנָבָיו הַשְּׁחוֹרִים. עוֹד קֶרֶן רוֹעֶדֶת אַחַת שׁוֹלַחַת הַשֶּׁמֶשׁ, מִבֵּין רַגְלֵי הָעַכָּבִישׁ הַגְּדוֹלוֹת הַחוֹנְקוֹת אוֹתָהּ, כִּמְבַקֶּשֶׁת רַחֲמִים וְנִבְלַעַת בְּבֶטֶן הֶעָנָן, הַהוֹלֵךְ וְגָדוֹל מֵרֶגַע לְרֶגַע, וּמִשְׂתָּרֵעַ שָׁם יוֹתֵר וְיוֹתֵר בִּקְצוֹת הַשָּׁמָיִם.

הַמַּרְאֶה הַזֶּה הֶחֱרִידַנִי מְאֹד; לִבִּי נִבָּא לִי דָּבָר רָע וְלֹא יָדַעְתִּי מָה.

נָשָׂאתִי אֶת עֵינַי אֶל אַבָּא וְהִנֵּה הוּא מוֹצֵץ וּמַעֲלֶה עָשָׁן מִמִּקְטַרְתּוֹ. פָּנָיו חִוְּרִים מְעַט וְעֵינָיו מַבִּיטוֹת גַּם הֵן בַּחֲרָדָה אֶל הֶעָנָן הַנּוֹרָא.

— הְמ... לֹא טוֹב — הוּא מְנַמְנֵם בִּפְנֵי עַצְמוֹ וּמוֹשֵׁךְ אֶת זְקָנוֹ — לֹא טוֹב כְּלָל...

רוֹאֶה אֲנִי שֶׁאַבָּא יָרֵא גַּם הוּא מִפְּנֵי הֶעָנָן הַזֶּה; רוֹצֶה אֲנִי לִשְׁאֹל אֶת פִּיו בְּדָבָר זֶה, אַךְ יָרֵאתִי פֶּן יִכְעַס עָלַי בְּשָׁעָה זוֹ וְלֹא יִקָּחֵנִי כְּלָל אֶל הַסֻּכָּה.

יוֹצֵא אֲנִי עִם אַבָּא הַחוּצָה לָלֶכֶת אֶל בֵּית הַכְּנֶסֶת; רוּחַ קָרָה נוֹשֶׁבֶת אֶל פָּנַי וְרַעַד עוֹבֵר בְּכָל גֵּוִי הַקָּטָן.

בְּבֵית הַכְּנֶסֶת עוֹמְדוֹת כְּנוּפְיוֹת כְּנוּפְיוֹת שֶׁל יְהוּדִים וּמְשׂוֹחֲחִים בְּכֹבֶד רֹאשׁ וּלְאָזְנַי מַגִּיעוֹת הַמִּלּוֹת: אוֹי... גֶּשֶׁם... סֻכָּה... סֻכָּה... גֶּשֶׁם...

וּבְטֶרֶם הִסְפַּקְתִּי לִפְשֹׁט אֶת מְעִילִי וְהִנֵּה גֶּשֶׁם יוֹרֵד בְּשֶׁטֶף וּבְזַעַם, רוּחַ עַז מַתְחִיל לִנְהֹם, טִפּוֹת הַגֶּשֶׁם מִשְׁתַּקְשְׁקוֹת עַל שִׁמְשׁוֹת הַחַלּוֹנוֹת, בְּאוֹתוֹ רֶגַע נִדְמֶה לִי כִּי חָוְרוּ כָּל פָּנִים וְלִבִּי כָּאַב בִּי מְאֹד, פַּחְדִּי הוֹלֵךְ וּמִתְגַּבֵּר יוֹתֵר, הַאֻמְנָם? הַאֻמְנָם לֹא אֵשֵׁב בַּסֻּכָּה?

וְהִנֵּה הִגִּיעוּ לְאָזְנַי דִּבְרֵי הַדַּיָּן הָעוֹמֵד לְיַד אָבִי, שֶׁבְּגֶשֶׁם כָּזֶה הַכֹּל פְּטוּרִים מִן הַסֻּכָּה. אָז לֹא יָכֹלְתִּי לְהִתְאַפֵּק עוֹד וְהִתְחַלְתִּי לִבְכּוֹת.

— הַאֻמְנָם, אַבָּא, לֹא נֵשֵׁב בַּסֻּכָּה? הַאֻמְנָם? — שָׁאַלְתִּי מִתּוֹךְ בֶּכִי.

וְאַבָּא גוֹעֵר בִּי וְאוֹמֵר:

— הַס, שֶׁקֶץ! רוֹאֶה הוּא שֶׁכָּל הַיְּהוּדִים לֹא יֵשְׁבוּ בַּסֻּכָּה וְהוּא בוֹכֶה.

אֵינֶנִּי מֵבִין אֶת דִּבְרֵי אַבָּא וּמוֹסִיף לִבְכּוֹת. אֵיךְ יוּכַל הֱיוֹת שֶׁלֹּא נֵשֵׁב בַּסֻּכָּה?

וְהָרוּחַ בַּחוּץ נוֹהֵם וּמִתְדַּפֵּק בְּשִׁמְשׁוֹת הַחַלּוֹן שֶׁמִּמּוּלִי כְּאִלּוּ לוֹעֵג לִי:

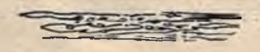
— כֹּה, יוֹסִילִי, לֹא תֵשֵׁב עוֹד בַּסֻּכָּה, לֹא תֵשֵׁב עוֹד, כֹּה, כֹּהוּ!...

אַחֲרֵי תְּפִלַּת עַרְבִית נְשָׂאַנִי אַבָּא הַבַּיְתָה עַל זְרוֹעוֹתָיו כִּי יָרֵא לְבַל אֲטַנֵּף אֶת נַעֲלֵי הַחֲדָשׁוֹת בָּרֶפֶשׁ שֶׁכִּסָּה אֶת כָּל הָרְחוֹב. וְהָרוּחַ וְהַגֶּשֶׁם הִתְגַּבְּרוּ מֵרֶגַע לְרֶגַע, וְהַחֹשֶׁךְ בָּלַע אֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ עַד שֶׁלֹּא הִכַּרְתִּי גַּם אֶת בֵּיתֵנוּ בְּמֶרְחַק פְּסִיעוֹת אֲחָדוֹת. וּמַה גָּדְלָה תּוּגָתִי לִרְאוֹת אֶת כָּל הַסַּפְסָלִים וְהַתְּמוּנוֹת וְהַשֻּׁלְחָן שֶׁעָמְדוּ כָּל הַיּוֹם בַּסֻּכָּה עוֹמְדִים עַתָּה בַּמִּטְבָּח רְטֻבִּים מִן הַגֶּשֶׁם הָרַב שֶׁיָּרַד עֲלֵיהֶם. בָּרוּר הוּא שֶׁלֹּא נֵשֵׁב עוֹד בַּסֻּכָּה.

וּבַלַּיְלָה הַהוּא לֹא אָכַלְנוּ בַּסֻּכָּה כִּי אִם בַּבַּיִת. וַאֲנִי לֹא טָעַמְתִּי מְאוּמָה מִכָּל מַעֲדַנֵּי הֶחָג. כִּי נַפְשִׁי מָרָה לִי עַל אַבָּא, עַל אִמָּא וְעַל הַגֶּשֶׁם הָרָע אֲשֶׁר הִשְׁבִּית אֶת שִׂמְחָתִי — וַאֲנִי יָשַׁבְתִּי וּבָכִיתִי. אַבָּא נִחֲמַנִי וַיַּבְטִיחֵנִי לָקַחַת אוֹתִי בַּסֻּכָּה בְּיוֹם הַמָּחֳרָת, אַךְ גַּם בְּיוֹם הַמָּחֳרָת יָרַד הַגֶּשֶׁם וְגַם בְּיוֹם שֶׁאַחֲרָיו וְכֵן כָּל יְמֵי הֶחָג.

הַשָּׁמַיִם עֲצוּבִים וּבוֹכִים וְגַם אֲנִי עָצוּב וּבוֹכֶה. אַבָּא אָמְנָם הִבְטִיחַנִי לָקַחַת אוֹתִי אֶל הַסֻּכָּה בַּשָּׁנָה הַבָּאָה... אַךְ מַה לִּי וְלַשָּׁנָה הַבָּאָה, אִם בְּשָׁנָה זוּ הִכִּיתִי וְחִכִּיתִי וּבַסֻּכָּה לֹא יָשַׁבְתִּי...

ז. שְׁנֵיאוֹר.

מראה ים־המלח מהר הזתים.

ידיעות שונות.

חידקי (חידק–בציל) העצלות. — כידוע ישנם בעולם הרבה יצורים קטנים מאד שאין העין יכולה לראותם מבלי עזרת משקפת, היא זכוכית מגדלת מאות ואלפי פעמים. בין היצורים הקטנים האלה יש מזיקים גדולים מאד המביאים על האדם חליים רעים ומסכנים מאד. הם נקראים חידקים, ובלשון העמים בצילים או מקרבים. המזיקים הקטנים־הגדולים האלה מיחדים במראיהם ובתכונתם לכל מחלה ומחלה, כאשר חקרו ומצאו חכמי דורנו הגדולים. בימים האחרונים גלה חכם אמריקני אחד, דקטור סטילס שמו, את הידקי... העצלות. החכם הזה אומר, כי העצלות איננה מחלת הנפש, אלא מחלת, — הגוף־וסבתה, חידקי העצלות. להרפא מן המחלה הזאת אפשר, לדעתו, על ידי קרני השמש.

שבט פראים חדש במקסיקה. — החוקר והתיר הגדול קרל לומהליץ, שישב ימים רבים בצפונית־מערבית של מקסיקה, גלה בעת האחרונה באחת הבקעות של סירה־מדרה שבט פראים הנקראים בשם „הואיכלס" והם נמצאים במצב פראי מאד. החפצים היותר פשוטים שהמציאה ההשכלה האנושית, אינם ידועים להם, והם חיים כאשר חיו הפראים הקדמונים. את האש הם מוציאים על ידי זה שהם מחככים גזרי עצים או אבנים זו בזו. מתולדותיהם וקורות שבטם בימים קדמונים אינם יודעים מאומה, אך הם מספרים איזה אגדות ישנות ובהן אגדה, כי היו ימים שהיה מבול על הארץ וימח את כל החי מעל פני האדמה, ורק איש אחד ומשפחתו נצלו בתבה אשר עשו להם. פלא הדבר, שפרטי הספור הזה דומים מאד לספור התורה על דבר המבול. קרל לומהליץ הוא הראשון מן המלמדים הלבנים שבא אל השבט הבודד הזה. הוא ישב ביניהם שנה תמימה והתרועע אל ראש השבט ומפיו שמע את אגדותיהם. בשבט הזה יש כארבעת אלפים נפש, והם יושבים בבקעה עמקה מאד בקרבת סירה־מדרה אשר במדינת יניסקו.

כמה אוכל האדם בכל ימי חייו. — חשבו החכמים ומצאו, כי איש ארפי בינוני מביא לתוך קיבתו במשך ששים שנות חייו: כאלף פוד לחם, כשתי עגלות מסלת הברזל מלאות תפוחי אדמה, כארבעים בהמות גסות (שורים וכדומה) עשרת אלפים ביצים, מאתים פוד סכר וחמשים פוד מלח; בסך הכל משקל כל המאכלים שבאו אל קרבו ארבעת אלפים פוד. מלבד זה צריך לחשב עוד אלפים וחמש מאות דליים מאכלים ומשקאות נוזלים. אם יניחו את כל זה בצבור אחד יתרומם לפנינו הר גדול שמשקלו אלף ושלש מאות פעמים יותר מן האדם, אשר בלעהו אל קרבו במשך ימי חייו.

המו"ל: הוצאת „תושיה" בורשה.
העורכים: א. ל. בן־אביגדור וש. ל. גרדון.
כתבת ה„עולם הקטן":
КНИГОИЗДАТЕЛЬСТВО „ТУШІЯ", ВАРШАВА.
Verlag „TUSCHIJAH", Warschau.

החתימה לשנת תרס"ד

על העתון השבועי המצויר לבני הנעורים

שנה שלישית. **עולם קטן** שנה שלישית.

המו"ל: הוצאת „תושיה" בורשה. העורך: א. ל. בן־אביגדור וש. ל. גרדון.

העתון המצויר האחד בספרותנו בכלל והיחיד ומיוחד לבני הנעורים שלנו בפרט.

שפת ה„עולם קטן" קלה וטבעית והסגנון נאה ומלבב. — ה„עולם קטן" הוא מנוקד כלו.

כל גליון מלבד שהוא נעים לקריאה ומלבב את נפש הקוראים הקטנים והצעירים, הנהו גם מעין חריסטומטיה מצוינה ללמוד שפת עבר. העתון נדפס על ניר יפה ובדפוס מהודר והתמונות מצוינות ביפין וטובן.

מחירו 4 רובל לשנה.

2 רובל לחצי שנה, 1 רובל לרבע שנה.

החותמים בפעם אחת לשנה שלמה מראשית שנת תרס"ד יקבלו בסוף השנה תשורה יפה חנם. דמי החתימה יוכלו לשלם גם לשעורין: 2 רובל בעת החתימה ושני הרובל הנותרים בראשית הרבע השני.

בתור הוספה מיוחדת ל„עולם קטן" ירחון פדגוגי בעד ההורים והמורים בשם:

„הפדגוג"

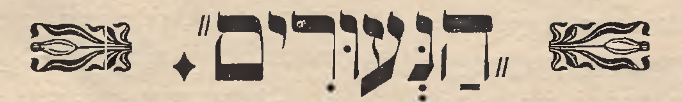
בו יבואו מאמרים בכל מקצעות החנוך וההוראה, החדשות במקצוע החנוך, החנוך העברי ביחוסו אל החנוך הכללי, כרוניקה מעולם ההוראה העברית והמורים העברים, בקרת ספרי הלמוד והקריאה לבני הנעורים.

☛ מחיר „הפדגוג": 3 רובל לשנה, 1,50 רובל לחצי שנה, 75 לרבע שנה. לחותמי „העולם קטן" 2 רובל לשנה, 1 רובל לחצי שנה, 50 קאפ. לרבע שנה.

חדשה לקוראינו!!!

עוד לפני שלש שנים, בראשית גשתנו להוצאת ה„עולם קטן", הבטחנו להוציא שני עתונים לבני הנעורים: אחד לילדים ואחד לנערים. אבל אח"כ נוכחנו, כי כל עוד לא בראנו לנו קהל קוראים צעירים הגון — קשה יהיה להוציא את שני העתונים הנזכרים בבת אחת, ונהיה אנוסים להסתפק בעתון אחד, שהיה בעקרו לילדים ושאח"כ השתכלל ויהי לעתון מיוחד לילדים. ועתה הננו שמחים להודיע, כי אחרי שנתחבב ה„עולם קטן" על קוראיו ומצבו התבסס יותר — הגיעה השעה שנוכל להגשים את רעיוננו מכבר ולמלא את אשר הבטחנו בשלמות.

והננו נגשים עתה להוציא בתור הוספה שניה ל„עולם קטן" ירחון מצויר לבני הנעורים, בשם:

בו יבאו: שירים, ספורים, ספרי־מסע, תולדות אנשי שם, מאמרי־מדע פופולריים, ידיעות ומקרי הימים, עם תמונות וציורים שונים. השפה תהיה נוחה והמלות הקשות תהיינה מנקדות, ובמקום הצרך — גם מבארות.

החוברת הראשונה כבר נמצאה תחת מכבש הדפוס.

☛ **מחירו לשנה 3 רובל, לחצי שנה 1.50 ר', לרבע שנה 75 קאפ'.** ☚

לחותמי ה„עולם קטן": 2 רובל לשנה, 1 רובל לחצי שנה, 50 ק' לרבע שנה.

האדריסה:

Verlag „Tuschijah" Warschau.

Herausgeber u. Eigenthümer: Verlag „Tuschijah". Verantwortlicher Redacteur S. M. Laser. Druck von Josef Fischer in Krakau